

Сценарий

150 години

от рождението на проф. Пенчо Николов Райков

/слайд 1/

В: Како, какво празнуваме днес?

О: Днес празнуваме 150 години от рождението на патрона на нашето училище професор Пенчо Николов Райков.

В: Кой е професор Пенчо Райков?

О: /слайд 2/ Професор Пенчо Николов Райков е роден в Трявна на 06.12.1864 г. Той е третото дете в семейството на Тота и Никола Райкови.

/Слайд 3/ Бащата Никола Райков е богат търговец и един от най- уважаваните жители на града. Потомък на стар тревненски род от XVIII в. , Никола Райков е и благодетел за своя град.

/слайд 4/ Майката Тота Екимова произхожда от известния габровски род Екимта. През 1855 г. Тота и Никола Райкови създават свое семейство. В Трявна се раждат шестте им деца, най-известното от които е Пенчо Николов Райков.

В: Къде е учил Пенчо Райков?

О: /слайд 5/ Първоначалното си образование Пенчо получава в родния си град.

В периода 1879 – 1883 г. Пенчо Райков учи в прочутия Южнославянски пансион на Тодор Минков в гр. Николаев.

/слайд 6/ През 1883 г. започва да изучава химия в университета в Лайпциг.

/ слайд 7/ Две години по-късно се записва като доброволец в Сръбско-българската война (1885 г.).

/слайд 8/ През 1888 г. завършва образованието си с докторска дисертация на тема: „ Върху α – метилканелената киселина и нейните възможни геометрични изомери”.

В: Върнал ли се е в България?

О: /слайд 9/ Да. След като се завръща в България, Пенчо Райков става учител в Педагогическото училище в гр. Казанлък. През 1889 г. е назначен за учител в Първа Софийска мъжка гимназия, а заедно с това и като извънреден преподавател по химия в новооткрития физико-математически отдел при Висшето училище в София. Когато

последното е преименувано в Университет, Райков става редовен професор и титуляр на катедрата по Органична химия - пост, който запазва до 1935 г.

/слайд 10/ Председател е на Българското химическо дружество. Ректор на Софийския университет (1908-1909 г.) и на два пъти декан на Физико-математическия факултет (1900/01 г. и 1917/18 г.). Член е на Немското химическо дружество.

/слайд 11/ Пенчо Райков е председател на комисията по създаване на Медицинския факултет; начело е на Природо-математическия клон към БАН; ръководител на дружеството на тревненци в София „Родно огнище”; благодетел на „Дружеството за културно - икономическо повдигане на Трявна”, а също и на „Дружеството за построяване на безплатни ученически трапезарии”; участник е в първия туристически поход, организиран от Алеко Константинов през 1895 г.

В: Изобретил ли е нещо, щом е бил толкова известен?

О: /слайд 12/ Автор е на фундаментални трудове, най-известният от които е „Органическа химия ч. I, Масни съединения”. Известни са изследванията на Райков в областта на химията на липидите и на розовото масло.

/слайд 13/ Ценни и добре известни са и неговите изобретения, сред които:

- Термометър с удължена скала, конструиран от Райков и защитен в Германия с имперски патент през 1895 г. Това е първото изобретение на български химик, получило правна защита.
- Пневматична вана на Райков, едно от най-забележителните му конструкторски постижения.
- Приемник за непрекъснато събиране на фракции под вакуум. Апаратът е бил част от производствената листа на германската фирма „Д-р Роб. Мюнке”.

/слайд 14/ Получава множество награди и ордени за своята работа, между тях са: Орден за граждански заслуги IV степен; Сребърен медал за наука и изкуство, награди от Българското дружество „Червен кръст” и др.

В преподавателската си работа той се изявява като прецизен и строг учител с нагледно и достъпно представени лекции, а неговите т.н. „мързеливи опити” стават част от творческата му биография.

В: А имал ли е деца?

/слайд 15/ През 1897г. се жени за Гертруда Райкова. Те имат две дъщери.

/слайд 16/ По-голямата-Теодора Райкова – Ковачева е родена в София през 1893 г. в семейството на Пенчо и Гертруда Райкови.

През 1911 г. завършва с отличие II-ра Софийска девическа гимназия, а през 1916 г. - Софийския университет – специалност химия.

Две години по-късно, само на 25- годишна възраст, Теодора Райкова е назначена за асистент в ръководената от баща ѝ катедра по органична химия. През 1918 г. тя става първата жена - асистент в Софийския университет.

/слайд 17/ По-малката –Елеонора Райкова – става учителка.

/слайд 18/ Проф. Пенчо Н. Райков умира през 1940 г., оставяйки зад себе си над 100 научни разработки и изобретения в областта на органичната, неорганичната и аналитична химия.

/слайд 19/ Ето какво написва :

„Не искам нищо в този свят-

От всичко се отричам,

Богатство, пролетен цвят-

Към него аз не тичам,

Ни лек живот ни дълги дни

Не ме привличат мен,

Ни на покой в старини

Да бъда обречен.”

В: Сега разбрах колко много е направил професор Райков за българската наука и защо нашето училище носи неговото име.

/слайд 20/ В знак на признателност към делото на проф.Пенчо Райков, през 1975 г. тревненци решават новопостроеното училище в квартал Светушка да носи неговото име.

/слайд 21/ Това е нашето училище, в които са учили стотици тревненски деца.

/слайд 22/ Наши ученици неведнъж са печелили призови места в различни области.

/слайд 23/ Днес, по случай 150 години от рождението на нашия патрон професор Пенчо Николов Райков, ние свеждаме глави пред делото му и поднасяме цветя пред барелефа му в знак на почит и признателност.

/слайд24/ Поклон пред делото на професор Пенчо Николов Райков. /всичкистават и свеждат глави в поклон/

Благодарим на Ирина Димитрова – екскурзовод в Специализиран музей Трявна, която изследва живота и делото на Пенчо Райков, за предоставените снимки и материали.

